

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 5Co/76/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3817208823
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 06. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Oľga Lichnerová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2019:3817208823.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Oľgy Lichnerovej a sudkýň JUDr. Alice Beňovej a JUDr. Ivety Anderlovej v spore žalobcu U. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. č. XXX/X, D., zastúpeného JUDr. N. K., advokátom so sídlom v D., T. č. X/A, proti žalovanému S., s.r.o., so sídlom v C., S. XX, P.: XX XXX XXX, o zaplatenie 200,- eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 21. februára 2019, č. k. 12Csp/2/2019-225 takto

rozhodol:

Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žiadnej zo strán **n e p r i z n á v a** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. určil, že úver poskytnutý žalobcovi žalovaným zo Zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX uzatvorenej dňa 12.10.2015, je bezúročný a bez poplatkov. Výrokom II. rozhodol, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo. V odôvodnení uviedol, že žalobca žalobou podanou na súd dňa 22.05.2017 si voči žalovanému uplatnil nárok na zaplatenie sumy 200 eur spolu s úrokom z omeškania 5% ročne od 01.08.2016 do zaplatenia a náhradu trov konania. Súd rozsudkom č.k. 12Csp/82/2017-127 zo dňa 12.10.2017 konanie v časti o uloženie povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 200 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 200 eur od 01.8.2016 do zaplatenia, zastavil a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Súčasne rozhodol tak, že žalovaný má voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Proti vyššie uvedenému rozsudku podal žalobca odvolanie, ktoré Krajský súd v Trenčíne uznesením z 29.12.2017, sp.zn. 4Co/420/2017, odmietol ako oneskorene podané (§ 386 písm. a/ CSP) a žalovanej nárok na náhradu trov konania nepriznal. Najvyšší súd Slovenskej republiky v dovolacom konaní uznesenie Krajského súdu v Trenčíne z 29.12.2017, sp.zn. 4Co/420/2017, zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Vyslovil právny názor, že odvolanie žalobcu proti rozsudku súdu prvého stupňa bolo podané včas. Uznesením č.k. 4Co/193/2018-181, zo dňa 21.11.2018, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie, zo dňa 12.10.2017, č.k. 12Csp/82/2017-127, v napadnutej výrokovej zamietajúcej časti II. a výrokovej časti o náhrade trov konania III. a napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie, zo dňa 15.3.2018, č.k. 12Csp/82/2017-158, zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Po opätovnom vykonaní dôkazov uvedených v bode 8 odôvodnenia tohto rozhodnutia a po vypočutí žalobcu a jeho právneho zástupcu, mal súd za zistené, že dňa 12.10.2015 uzavrel žalovaný ako dodávateľ so žalobcom ako spotrebiteľom UZ, na základe ktorej bol žalobcovi poskytnutý úver vo výške 1.700 eur, pričom žalobca sa zaviazal poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť odplatu pri poskytnutí finančných prostriedkov a úrok spojený so spotrebiteľským úverom, čo v prípade riadneho splatenia úveru v dohodnutom termíne predstavovalo sumu 1.480 eur, t.j. žalobca sa zaviazal zaplatiť celkovú sumu z úveru vo výške 3.180 eur. V UZ sú uvedené tieto ďalšie údaje: odplata pri poskytnutí peňažných prostriedkov vo výške 476 eur, RPMN 28%, úrok vo výške 59,06% ročne z poskytnutého úveru až do jeho úplného uhradenia,

termín konečnej splatnosti úveru 12.10.2016 a priemerná RPMN vo výške 20,34%. UZ bola oboma zmluvnými stranami podpísaná v ten istý deň. Výzvou zo dňa 1.7.2016 právny zástupca žalobcu žalovanému oznámil, že úver, ktorý poskytol žalobcovi na základe UZ je bezúročný a bez poplatkov a žiadal žalovaného o vrátenie preplatku úveru, ktorý má charakter bezdôvodného obohatenia, žalobcovi. Právne vec súd prvej inštancie posúdil podľa § 39a, § 41, § 52 ods. 1, 2, 3 až 4 Občianskeho zákonníka; § 1 ods. 2, § 2 písm. d/, § 9 ods. 1, 2, § 11 ods. 1 písm. b/, d/, ods. 4 zákona č. 129/2010 Z.z., spotrebiteľ. Predmetom sporového konania bol žalobný návrh žalobcu, ktorým sa domáhal určenia, že úver poskytnutý žalobcovi žalovaným je bez úrokov a poplatkov. Žalobca sa teda v konaní domáha určenia právnej skutočnosti. vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že UZ, uzavretá medzi žalovaným ako veriteľom a žalobcom ako dlžníkom, je zmluvou spotrebiteľskou v zmysle zákona č. 129/2010 Z.z., pretože žalobca predmetnú zmluvu uzatvoril ako fyzická osoba nepodnikateľ a žalovaný ako dodávateľ, právnická osoba, podnikajúca podľa Obchodného zákonníka. V zmysle § 137 písm. c/ CSP konštatoval, že podmienky prípustnosti žaloby boli splnené a žalobca ako spotrebiteľ sa mohol domáhať určenia, že jemu poskytnutý úver je bezúročný a bez poplatkov v zmysle podanej žaloby, a to aj bez preukazovania naliehavého právneho záujmu. Na základe UZ bola žalobcovi poskytnutá zo strany žalovaného suma 1.700 eur, pričom žalobca mal žalovanému vrátiť spolu sumu 3.180 eur, z čoho suma 476 eur predstavovala odplatu pri poskytnutí finančných prostriedkov a suma 1.004 eur predstavovala zmluvný úrok. V súvislosti so zmluvným úrokom súd uvádza, že tento predstavuje 59,06% ročne, čo je neprimerane vysoký úrok, neadekvátny k výške úveru, predstavuje viac ako polovicu z jeho hodnoty, čo v danej situácii je možné považovať za úžeru podľa § 39a OZ. Porovnaním priemerných úrokových mier z úverov poskytnutých v eurách v čase poskytnutia úveru žalobcovi bolo zistené, že priemerná úroková miera pre podobné typy úverov so začiatočnou fixáciou úverovej sadzby v mesiaci október 2015 bola 7,60%. Dojednaný úrok z UZ teda viac ako 7,77 násobne prevyšuje priemernú úrokovú mieru z obdobných spotrebiteľských úverov, poskytovaných obchodnými bankami. Súd preto dojednanie o výške zmluvného úroku vyhodnotil ako neplatné dojednanie. V dôsledku toho potom zmluva neobsahuje riadny údaj o ročnej úrokovej sadzbe úveru. Takisto súd považoval za neplatné aj dojednanie o odplate vo výške 476 eur. Uvedená suma predstavuje 28% zo sumy poskytnutého úveru, čo súd takisto považuje za neprimerane vysokú odplatu, pričom nie je ani zrejmé, čo táto odplata vlastne zahŕňa. Celkovo sú náklady spojené s poskytnutím úveru vo výške 1.480 eur, čo je 87,06% istiny úveru. Je v rozpore s účelom poskytovania úverov a zásadami poctivého obchodného styku žiadať od dlžníka, ktorý je spotrebiteľ, náklady spojené s úverom dosahujúce takmer 90% výšky poskytnutého úveru. Takéto správanie veriteľa je potrebné jednoznačne vyhodnotiť ako nekalú obchodnú prax, ktorá nemôže požívať právnu ochranu. Celkové náklady žalobcu k zaplateniu ktorých sa žalobca spolu s úverom zaviazal, súd považoval za úžeru, ktorá je podľa § 39a OZ sankcionovaná neplatnosťou právneho úkonu. Okrem uvedeného, podľa názoru súdu, UZ v spojení s Dohodou, neobsahuje jasný údaj o termíne konečnej splatnosti úveru. Podľa UZ bola konečná splatnosť úveru určená na deň 12.10.2016, no podľa Dohody splatnosť poslednej splátky úveru bola určená na deň 21.11.2016. Z uvedeného teda nie je zrejмый dátum konečnej splatnosti úveru. V dôsledku absencie údajov o ročnej úrokovej sadzbe úveru v zmluve absentuje aj riadny údaj o RPMN. V zmluve tiež nie je údaj o adrese veriteľa na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť, t.j. údaj podľa § 9 ods. 2 písm. c/ zákona č. 129/2010 Z.z.. Pokiaľ by žalovaný tvrdil, že táto adresa je uvedená hneď pod názvom UZ a tiež v bode 1 UZ, súd uvádza, že vyššie citované ustanovenie uvádza, že zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa OZ musí obsahovať adresu veriteľa, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť. V zmluve nie je uvedené, že názov a sídlo žalovaného je súčasne aj adresou na ktorú možno podávať sťažnosti resp. reklamácie. Na základe uvedených skutočností, súd konštatoval, že predmetný úver je podľa § 11 ods. 1 písm. b/ a d/ zákona č. 129/2010 Z.z. bezúročný a bez poplatkov a žalobca ako spotrebiteľ je povinný vrátiť žalovanému ako veriteľovi len sumu skutočne poskytnutej úverovej istiny 1.700 eur. Z vyššie uvedených dôvodov súd žalobe žalobcu v celom rozsahu ako dôvodnej vyhovel. O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 CSP. Žalovaný bol v konaní v uplatnenom nároku v celom rozsahu úspešný a preto mu patrí plná náhrada trov konania. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

2. Proti tomuto rozsudku vo výrokovej časti II. podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca. Žalobca mal za to, že pokiaľ ide o náhradu trov konania, rozhodnutie súdu prvej inštancie je v tejto časti zmätočné a nepreskúmateľné, pričom výrok odporuje jeho odôvodneniu. Súd prvej inštancie najskôr uviedol, že žalobe ako dôvodnej vyhovel v celom rozsahu a následne vyslovil záver, že žalovaný bol v celom rozsahu úspešný a preto mu patrí plná náhrada trov konania. Vo výroku č. II následne uviedol, že žiadna zo

strán nemá na náhradu trov konania právo. Žalobca bol toho názoru, že z rozhodnutia nie je zrejmé, vzhľadom na to, že obsahuje tri rôzne závery, či a komu patrí náhrada trov konania. Pokiaľ aj súd prvej inštancie vo výroku náhradu trov konania žiadnej zo strán nepriznal, tento výrok nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, súdnom spise ani v samotnom odôvodnení rozhodnutia. Poukázal na to, že Ústavný súd SR zdôrazňuje, že všeobecný súd by nemal byť vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení nekoherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver (sp. zn. I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08). Odôvodnenie rozhodnutia možno považovať za vnútorne rozporné, ak sa v rozhodnutí nachádzajú argumenty podporujúce určitý záver (že žaloba bola podaná dôvodne v celom rozsahu) a súčasne protiargumenty proti tomuto záveru (že žalovaný bol úspešný v celom rozsahu a zároveň, že sa náhrada trov konania nikomu nepriznáva). Ak argumentácia súdu nespĺňa požiadavku vnútornej nerozpornosti, nespĺňa ani požiadavku, aby argumenty súdu uvedené v rozhodnutí podporovali záver úvah súdu. Žalobca sa v nadväznosti na uvedené domnieva, že náhrada trov konania by mala patriť jemu, a to v rozsahu 100 %, nakoľko súd v celom rozsahu žalobe vyhovel. Podľa ustanovenia § 255 ods. 1 CSP mal súd priznať náhradu trov konania strane podľa pomeru jej úspechu vo veci, ktorý je úplný, teda 100%. Poukazuje tiež na to, že žalobca bol úspešný aj v konaní pred Krajským súdom v Trenčíne vo veci 4Co/193/2018, nakoľko Krajský súd vyhovel podanému odvolaniu (a to aj v poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu SR, nakoľko žalobca podal vo veci dovolanie), pričom zároveň súdu prvej inštancie prikázal znova rozhodnúť o trovách nielen prvoinštančného konania, ale aj odvolacieho konania. Preto aj keby mal byť správny záver súdu prvej inštancie o tom, že žalobcovi nepatrí náhrada trov prvoinštančného konania (čo ale nie je správne), táto skutočnosť nemôže mať vplyv na nárok na náhradu trov odvolacieho konania, pretože v tom mal žalobca plný úspech. Vyššie uvedené platí tiež na dovolacie konanie, v ktorom bol žalobca úspešný a Najvyšší súd SR zrušil uznesenie Krajského súdu, pričom je potrebné rozhodnúť aj o trovách dovolacieho konania. Pokiaľ súd prvej inštancie nepostupoval týmto spôsobom, teda nerozhodol o nárokoch žalobcu na náhradu trov konania, ktoré mu patrili v odvolacom a dovolacom konaní, hoci to mal nadriadenými súdmi prikázané, žalobca mal za to, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Najvyšší súd SR (2Cdo/97/2017) v tejto súvislosti dáva do pozornosti skutočnosť, že súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je nepochybne aj rozhodovanie o nároku na náhradu trov konania (napr. I. ÚS 48/05, II. ÚS 272/08). Rozhodovanie o náhrade trov konania je súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05). Zhrnúc vyššie uvedené, súd prvej inštancie pochybil nielen pri rozhodovaní o trovách prvoinštančného konania, ale v rozpore s obsahom spisu a závermi nadriadených súdov nerozhodol ani o trovách odvolacieho a dovolacieho konania.

3. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný. Uviedol, že tvrdenie súdu o celkovej neplatnosti zmlúv o úvere je mylné. Poukazoval na to, že podľa ustanovenia § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka platí, že neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné, pričom to znamená, že súd môže určiť za neplatné jednotlivé neprijateľné podmienky, avšak toto ustanovenie neumožňuje súdu určiť neplatnosť celej zmluvy pre existenciu neprijateľných podmienok (pričom žalovaný odmietol, že by sa mala zmluva posudzovať za spotrebiteľskú). Navyše, podľa § 41 Občianskeho zákonníka ak sa dôvod neplatnosti vzťahuje len na časť právneho úkonu, je neplatnou len táto časť, pokiaľ z povahy právneho úkonu alebo z jeho obsahu alebo z okolností, za ktorých k nemu došlo, nevyplýva, že túto časť nemožno oddeliť od ostatného obsahu. Ďalej uviedol, že z hľadiska výkladu právneho úkonu je v zmysle judikatúry ústavného súdu potrebné uprednostniť výklad zachovávajúci platnosť právneho úkonu, a nie výklad, ktorý platnosť právneho úkonu popiera. Úmyslom zmluvných strán každej zmluvy je totiž uzavrieť platnú zmluvu a tento úmysel je potrebné pri výklade právneho úkonu chrániť. V súvislosti s návrhom na vyslovenie neplatnosti zmluvy o úvere ako celku, ktorej sa domáhal žalobca svojim návrhom žalovaný poukazuje na rozsudok Súdného dvora Európskej únie vydaný dňa 15.3.2012 v prejudiciálnom konaní vo veci C-453/10 Pereničová, Perenič proti SOS financ, spol. s r.o. Vzhľadom na uvedené má žalovaný za to, že vyhlásenie neplatnosti celej zmluvy o úvere ako celku tak, ako to navrhuje žalobca nemá žiadnu oporu v ustanoveniach vnútroštátneho a ani európskeho práva. Žalovaný súdu ďalej poukázal na rozsudok Okresného súdu Bratislava I, sp. zn. 9C/150/2014. Žalobca so žalovaným uzatvorili dňa 12.10.2015 zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX, ktorou veriteľ poskytol dlžníkovi úver vo výške 1.700,- eur. Zákon č. 129/2010 Z. z. považuje zmluvu za bezúročnú a bez poplatkov v prípade, ak dôjde k naplneniu dôvodov, ustanovených v § 11 ods. 1. Nakoľko podľa žalovaného nedošlo k naplneniu týchto dôvodov, nemožno

zmluvu o spotrebiteľskom úvere považovať za bezúročnú a bez poplatkov. Žalobca nesie dôkazné bremeno a jeho úlohou je preukázať v čom spočíva nesprávne uvádzanie RPMN, nakoľko RPMN neabsentuje a je vypočítaná v zmysle platných právnych predpisov. Výška RPMN bola vypočítaná v zmysle prílohy č. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch podľa vzorca platného a účinného v čase uzatvorenia zmluvy s uvedenými vstupnými údajmi, ktoré sú uvedené na zmluve. Dižník bol podľa žalovaného dostatočne informovaný o výške RPMN. Údaj RPMN je uvedený jednak na prednej strane zmluvy a zároveň na samostatnej listine s ktorou bol žalobca oboznámený a ktorá mu bola spolu so zmluvou o spotrebiteľskom úvere odovzdaná. Žalovaný má ďalej za to, že si splnil svoje informačné povinnosti k predmetnej zmluve o spotrebiteľskom úvere, nakoľko žalobca potvrdil prevzatie formuláru o Štandardných európskych informáciách o spotrebiteľskom úvere ako aj informácie o RPMN a s tlačivom sa riadne oboznámil. Priemerná výška RPMN v zmluve o úvere č. 106801371 je vo výške 20,34 %, pričom na základe nariadenia odplata nesmie prevýšiť dvojnásobok hodnoty RPMN, RPMN dohodnutá v zmluve bola vo výške 28 % a teda neprekročil zákonom stanovený limit. Žalovaný ďalej vo vzťahu k výške odplaty poukázal na ustanovenia § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzavretia zmluvy o úvere, ako aj Nariadenie vlády č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka. Nariadenie definuje odplatu ako úrok, poplatky a akékoľvek iné odplatné plnenia alebo iné náklady, ktoré sú dohodnuté pri podpise spotrebiteľskej zmluvy a ktoré sú spojené s poskytnutím peňažných prostriedkov alebo vyžadované pri poskytovaní peňažných prostriedkov. V zmluve o úvere žalobca berie na vedomie, že výška RPMN v predmetnej zmluve sa vypočítava v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch a podľa vzorca uvedeného vo Všeobecných podmienkach poskytnutia spotrebiteľského úveru a je vo výške 28 %. V zmluve o úvere spotrebiteľ zobral na vedomie, že výška priemernej hodnoty ročnej RPMN na poskytnutý spotrebiteľský úver platnej ku dňu podpísania tejto zmluvy o úvere je vo výške 20,34 %. Žalobca v prípade, že po podpise zmluvy o spotrebiteľskom úvere nadobudol pocit, že podpísal nevýhodnú zmluvu alebo že odplata, úrok či ročná percentuálna miera nákladov je vysoká, mal právo odstúpiť od zmluvy bez uvedenia dôvodu do 14 kalendárnych dní odo dňa uzavretia zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Uvedené právo žalobca nevyužil, z čoho podľa žalovaného vyplýva, že súhlasil s obsahom zmluvy o úvere a so všetkými podmienkami poskytnutia spotrebiteľského úveru. K poplatku za expresné spracovanie úveru žalovaný uviedol, že Národná banka Slovenska na svojom webovom sídle zverejnila zoznam poplatkov, ktoré sa do výpočtu RPMN nezahŕňajú. Medzi tieto poplatky boli zahrnuté poplatky za zmenu zmluvných podmienok na žiadosť klienta, poplatky za nedočerpanie poskytnutého úveru, poplatky za navýšenie úveru, poplatky za expresné spracovanie úveru, poplatky za prevod peňažných prostriedkov súvisiacich so splácaním úveru, poplatky za nepovinné poistenie k úveru, poplatky a sankcie v prípade neplatenia alebo omeškania úveru, notárske poplatky, ktoré vzniknú veriteľovi a z toho dôvodu poplatok za expresné spracovanie úveru neprestavuje odplatu pri poskytnutí peňažných prostriedkov. Vzhľadom na uvedenú skutočnosť má žalovaný za to, že je RPMN uvedená v zmluve o spotrebiteľskom úvere správna, nakoľko sa poplatok za expresné spracovanie úveru do výpočtu RPMN nezahŕňa. Žalovaný bol tak toho názoru, že predmetná zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahuje všetky obligatórne náležitosti v zmysle zákona č. 129/2010 Z. z. Vzhľadom na uvedené žalovaný navrhol, aby odvolací súd podľa ustanovenia § 391 ods. 1 CSP v platnom znení napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Zároveň žalovaný žiadal úhradu trov konania, ktorý mu vznikli, vrátane trov odvolacieho konania.

4. Žalobca v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedol, že je mylný názor žalovaného, že by malo vo veci ísť o spotrebiteľskú zmluvu, keď tento v samotnej zmluve hneď pod jej názvom uvádza, že táto je uzavretá podľa zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, pričom aj žalobca je v nej označený menom, priezviskom, rodným číslom a inými údajmi identifikujúcimi fyzickú osobu. Zároveň je nesporné, že žalobca v zmluve nevystupoval ako subjekt v rámci svojho podnikania alebo povolania. Z uvedeného dôvodu mal žalobca za to, že je argumentácia žalovaného celkom bezpredmetná, pretože súd svoje rozhodnutie nezažilo na neplatnosti zmluvy o úvere ako celku. Súd prvej inštancie teda podľa žalobcu správne určil, že úver je bezúročný a bez poplatkov, pretože zmluva o úvere vykazovala viaceré nedostatky podľa zákona č. 129/2010 Z. z. V zmluve nie je správny údaj RPMN, čo správne uvádza aj súd prvej inštancie, pretože ten bol vyjadrený hodnotou 28%. RPMN vyjadruje celkové náklady spotrebiteľa, pričom celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom predstavujú úroky, provízie, dane a poplatky akéhokoľvek druhu. Teda RPMN je veličina tvorená najmä úrokmi a rôznymi poplatkami. Pokiaľ je potom RPMN v zmluve nižšia ako samotný úrok, odporuje táto skutočnosť aj formálnej logike, nakoľko ak je RPMN tvorená určitými zložkami, nemôže byť táto jedna zložka väčšia. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Okresného súdu Svidník zo dňa 24.10.2013,

sp. zn. 7C/20/2012; rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 25.06.2015, sp. zn. 10Co/672/2014 a rozsudok Krajského súdu v Trnave zo dňa 02.08.2017, sp. zn. 24Co/174/2016. RPMN nemôže byť objektívne správna, pretože zmluva okrem úroku obsahovala aj „odplatu“ (bez ohľadu na formálne pomenovanie sa jedná o neurčitý a nešpecifikovaný poplatok) vo výške 476,- EUR, teda oba tieto náklady vstupujú do RPMN. Ak len samotný úrok bol vo výške 59,06%, nie je možné, aby celkové náklady v podobe RPMN (t. j. náklady predstavujúce úroky a „odplatu“) boli nižšie, ako len zložka týchto nákladov. V zmluve je dojednaná úroková sadzba vo výške 59,06%, pričom banky a pobočky zahraničných bánk poskytovali úvery s priemernou úrokovou mierou vo výške 7,60%, teda v súdnej veci ide o viac ako 7-násobné prevýšenie úrokov bánk. Súdna prax, vrátane praxe Najvyššieho súdu SR (napr. 5 Cdo 26/2011) sú konštantné v tom smere, že hľadiskom pre posúdenie primeranosti úrokovej sadzby dohodnutej v spotrebiteľskom úvere je priemerná úroková sadzba poskytovaná bankami. Pokiaľ dôjde k viac ako dvojnásobnému prevýšeniu, je potrebné úrokovú sadzbu označiť ako neplatnú pre rozpor s dobrými mravmi. V tomto prípade ale ide o prevýšenie až 7-násobné, teda úroky sú 700% vyššie, ako sú úroky obvykle dojednané s bankami. Úrokovú sadzbu vo výške 70,01% považoval za neplatnú pre rozpor s dobrými mravmi aj Krajský súd Nitra (v konaní 6Co/17/2018). Keďže dojednanie o úrokovej sadzbe je neplatný právny úkon, má sa za to, že sa v zmluve vôbec nenachádza, teda v zmluve o spotrebiteľskom úvere absentuje obligatórna náležitosť podľa ustanovenia § 9 ods. 2 písm. i) zákona č. 129/2010 Z. z. Odplatu pri poskytnutí peňažných prostriedkov spotrebiteľovi tvoria úrok, poplatky a akékoľvek iné odplatné plnenia alebo iné náklady, ktoré sú dohodnuté pri podpise spotrebiteľskej zmluvy a ktoré sú spojené s poskytnutím peňažných prostriedkov alebo vyžadované pri poskytnutí peňažných prostriedkov. Pri výpočte odplaty sa vychádza z predpokladu, že spotrebiteľská zmluva zostane platná dohodnutý čas a že dodávateľ a spotrebiteľ si budú plniť svoje povinnosti za podmienok a v lehotách dohodnutých v spotrebiteľskej zmluve. Na účely stanovenia najvyššej prípustnej výšky odplaty podľa § 1a sa použije priemerná hodnota ročnej percentuálnej miery nákladov bánk a pobočiek zahraničných bánk pre jednotlivé typy novoposkytnutých spotrebiteľských úverov zverejnená podľa osobitného predpisu, naposledy v čase predchádzajúcom uzavretiu spotrebiteľskej zmluvy. Podľa súhrnných informácií o údajoch o novoposkytnutých spotrebiteľských úveroch bankami a pobočkami zahraničných bánk za 3. štvrtrok 2015 bola priemerná hodnota RPMN bánk a pobočiek zahraničných bánk vo výške 18,79%. Dvojnásobok tak predstavoval hodnotu 37,58%. RPMN podľa zmluvy (a jej dodatkov - viď Dohoda o plnení v splátkach) predstavuje až hodnotu 214% (vzhľadom na výšku úveru 1.700,- EUR, počet splátok 12 a výšku splátky 265,- EUR), teda aj zákonný strop odplaty bol prevýšený niekoľkonásobne. Porovnanie RPMN s priemernou RPMN veriteľov, ako to robí žalovaný, je tak celkom bezvýznamné a nemá oporu v právnom poriadku. Zákon vyžaduje, aby sa do celkových nákladov spotrebiteľa započítavali akékoľvek poplatky, bez ohľadu na ich pomenovanie veriteľom. Túto skutočnosť nemôže zmeniť ani konajúci súd, nieto Národná banka Slovenska, ktorá podľa Ústavy SR nemá ani právomoc rozhodovať súkromnoprávne spory, medzi ktoré jednoznačne patrí prejednávacia vec. Okrem uvedeného, poplatok nemôže byť prijateľný ani z hľadiska ustanovenia § 53 ods. 1 a ods. 4 Občianskeho zákonníka, a to pokiaľ sa jedná o výšku a účel poplatku. Uvedený poplatok žalovaný inkasuje za „expresné spracovanie úveru“, avšak treba vziať zreteľ na skutočnosť, že vo veci ide o formulárovú zmluvu, ktorej vyhotovenie má žalovaný vopred pripravené pre neurčitý počet adresátov - spotrebiteľov. Do konkrétnej zmluvy len vpiše osobné údaje toho-ktorého spotrebiteľa a požadovanú výšku úveru. Na základe vyššie uvedeného žiadal odvolací súd, aby rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. ako vecne správny potvrdil a o výroku II. rozhodol v zmysle žalobcom podaného odvolania. Žalobca si uplatnil nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

5. Krajský súd v Trenčíne ako odvolací súd preskúmal vec v celom rozsahu podľa § 379, § 380 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP, keď nebolo potrebné zopakovať ani doplniť dokazovanie a nevyžadoval to ani dôležitý verejný záujem v spojení s § 219 ods. 3 CSP a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdiť z nasledovných dôvodov:

6. Žalovaný vo svojom odvolaní uviedol, že odmieta, aby sa zmluva uzatvorená medzi žalobcom a žalovaným dňa 12.10.2015 (ďalej len „zmluva o úvere“) posudzovala ako spotrebiteľská. Na inom mieste svojho odvolania uviedol, že žalobca so žalovaným uzatvorili dňa 12.10.2015 zmluvu o spotrebiteľskom úvere. Žalobca vo svojom vyjadrení k odvolaniu poprel tvrdenie žalovaného o tom, že v danej veci nebola medzi zmluvnými stranami uzatvorená spotrebiteľská zmluva.

7. K uvedenej námietke žalovaného je odvolací súd toho názoru, že súd prvej inštancie správne dospel k záveru, že medzi žalobcom a žalovaným bola dňa 12.10.2015 uzatvorená spotrebiteľská zmluva. Žalovaný má v predmete svojej činnosti poskytovanie úverov a v priebehu konania nebolo žalovaným riadne preukázané, že úver, ktorý poskytol žalobcovi bol za účelom výkonu obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti, prípadne zamestnania. Žalobca je v zmluve o úvere riadne označený ako fyzická osoba. Zo samotnej zmluvy o úvere iný záver, než ten, že ide o spotrebiteľský zmluvný vzťah nevyplýva. Žalovaný sám zmluvu o úvere označil za spotrebiteľskú, a to nielen vo svojom odvolaní, ale aj v jednotlivých jej ustanoveniach. Niet preto pochyb, že uzatvorená zmluva o úvere je zmluvou spotrebiteľskou, na ktorú sa tiež vzťahujú ustanovenia zákona č. 129/2010 Z. z. spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase jej uzatvorenia (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“).

8. Zmyslom zákonnej úpravy podľa zákona o spotrebiteľských úveroch je ochrana záujmov spotrebiteľa. Účelom uvádzania zákonom stanovených náležitostí v zmluve o spotrebiteľskom úvere je zabezpečiť spotrebiteľovi dostatočné množstvo informácií o podmienkach úveru, nákladoch a záväzkoch, ktoré z neho vyplývajú. Ak chýba čo i len jedna z náležitostí vymenovaných v § 11 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy o úvere, pretože uvedený zákon nepredpokladá kumulatívne nespĺnenie všetkých zákonom predpísaných podmienok vymenovaných v ust. § 9 ods. 2 uvedeného zákona, je treba úver považovať za bezúročný a bez poplatkov. Súd prvej inštancie posudzujúc zmluvu o úvere v intenciách zákona o spotrebiteľských úveroch dospel k záveru, že zmluvu o úvere je potrebné považovať za bezúročnú a bez poplatkov. Hoci súd prvej inštancie konštatoval, že neprimerane vysoké úroky vo výške 59,06 % ročne ako aj dojednanie o odplate vo výške 476,- eur a teda celkové náklady žalobcu sú podľa § 39a Občianskeho zákonníka sankcionované neplatnosťou právneho úkonu, súd prvej inštancie nedospel k záveru, že by táto neplatnosť mala byť dôvodom neplatnosti celej zmluvy o úvere, ako argumentoval žalovaný vo svojom odvolaní, ale len, že zmluva o úvere je bezúročná a bez poplatkov, ktorý záver bol tiež poňatý do výroku. Preto tiež námietka žalovaného o tom, že je potrebné zachovať taký výklad, ktorý uprednostňuje výklad zachovávajúci platnosť právneho úkonu, a nie výklad, ktorý platnosť právneho úkonu popiera (čo odvolací súd nepopiera) je v tomto smere nedôvodná.

9. Súdu prvej inštancie nemožno vytknúť, pokiaľ dôvod bezúročnosti a bez poplatkovosti úveru, ktorý predpokladá ust. § 11 ods. 1 písm. b), d) zákona o spotrebiteľských úveroch videl v absencii správne uvedenej RPMN (§ 9 ods. 2 písm. k/ zákona o spotrebiteľských úveroch) ako aj v dôsledku neuvedenia adresy veriteľa, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť (§ 9 ods. 2 písm. c/ zákona o spotrebiteľských úveroch), keďže v zmluve o úvere sa takýto údaj nenachádza. Pokiaľ ide o údaj RPMN, je potrebné zdôrazniť, že ide o jeden z najdôležitejších údajov pre spotrebiteľa, pretože zohľadňuje všetky náklady, ktoré musí spotrebiteľ za úver uhradiť, a preto je najlepším indikátorom posúdenia výhodnosti či nevýhodnosti úveru. Aj podľa názoru odvolacieho súdu žalovaný do zmluvy o spotrebiteľskom úvere uviedol nesprávnu výšku RPMN 28 %, pričom výšku úrokovej sadzby uvádzal 59,06 %. Pri výške RPMN je zrejme, že pri spotrebiteľskom úvere nemôže byť RPMN nižšia ako je úverová sadzba úveru, to znamená, že nie je možné, aby RPMN bola 28 % pri základnej úrokovej sadzbe vo výške 59,06 %. Ako uvádza žalobca, nie je možné, aby ročná percentuálna miera nákladov nezahŕňala všetky údaje v zmysle § 2 písm. g) zákona o spotrebiteľských úveroch, do ktoré patria všetky náklady vrátane úrokov, provízií, daní a poplatkov akéhokoľvek druhu, ktoré musí spotrebiteľ zaplatiť v súvislosti so zmluvou o spotrebiteľskom úvere a ktoré sú veriteľovi známe do celkových nákladov patria aj náklady na doplnkové služby súvisiace so zmluvou o spotrebiteľskom úvere, a to najmä poisťné, ak spotrebiteľ musí navyše uzavrieť zmluvu o poskytnutí takejto doplnkovej služby, aby získal spotrebiteľský úver alebo aby ho získal za ponúkaných podmienok, s výnimkou notárskych poplatkov. Podľa § 19 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch, na účely výpočtu ročnej percentuálnej miery nákladov sa použijú celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom. Aj toto ustanovenie obsahuje výnimky (poplatky), ktoré sa do výpočtu RPMN nezapočítavajú. Medzi takéto výnimky však nepatria náklady, ktoré ako dôvod nesprávne uvedenej výšky RPMN uvádzal žalovaný vo svojom odvolaní, t. j. aj poplatok za expresné spracovanie úveru. Preto v zmysle uvedené bol správny záver súdu prvej inštancie o tom, že úver poskytnutý zmluvou o úvere je potrebný považovať za bezúročný a bez poplatkov. Keďže v predmetnej veci je úver bezúročný a bez poplatkov, z dôvodu hospodárnosti nebolo potrebné sa ďalej zaoberať výškou dojednaných úrokov a dojednanej odplaty, či tieto sú sankcionované neplatnosťou podľa § 39a Občianskeho zákonníka.

10. Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej výrokovej časti I. podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

11. Súd prvej inštancie v žalobcom napadnutej výrokovej časti II. rozsudku rozhodol, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania. V odôvodnení však uviedol, že žalovaný bol v konaní v uplatnenom nároku v celom rozsahu úspešný, a preto mu patrí náhrada trov konania. Uvedený záver súdu prvej inštancie však vo výroku ako aj v odôvodnení nekorešponduje. Je zrejmé, že žalovaný nebol v konaní plne úspešný. Pri náhrade trov konania je potrebné vychádzať zo zásady úspechu v spore podľa § 255 ods. 1 CSP, ktorá je doplnená zásadou zavinenia podľa § 256 CSP, a teda v prípade zastavenia konania je potrebné zvážiť, či strana zastavenie konania zaviniła z dôvodu ktoré je potrebné aj v zastavenej časti považovať za úspešného toho, kto zastavenie konania nezavinil. V predmetnej veci žalobca sa pôvodne domáhal zaplata sumy 200,- eur spolu s úrokom z omeškania 5 % ročne od 01.08.2016 do zaplata a náhrady trov konania. Súd uznesením č. k. 12Csp/82/2017-76 zo dňa 22.08.2017 v zmysle podania žalobcu zo dňa 11.08.2017 pripustil rozšírenie žaloby, v ktorom sa žalobca domáhal aj určenia bezúročnosti a bez poplatkovosti poskytnutého úveru. Podaním zo dňa 02.10.2017 žalobca vzal žalobný návrh v časti o zaplata sumy 200,- eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 200,- eur od 01.08.2016 do zaplata späť. Súd prvej inštancie konanie v tejto časti v pôvodnom rozsudku č. k. 12Csp/82/2017 - 127 výrokom I. v tejto časti zastavil. V tejto časti nadobudol predmetný rozsudok právoplatnosť. To však neplatí pre rozhodnutie o trovách konania, keďže výrok o trovách konania nenadobudol právoplatnosť v dôsledku podaného odvolania. Preto v danej veci je potrebné vziať od úvahy aj skutočnosť, že žalobca tým, že zobral žalobu späť zavinił zastavenie konania. Preto berúc do úvahy, žalobca v časti zavinił zastavenie konania, t. j. v tejto časti bol úspešný žalovaný a v časti o určenie bezúročnosti a bez poplatkovosti úveru bol úspešný žalobca, podľa § 255 ods. 2 CSP, t. j. ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo, dospel odvolací súd k záveru, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov prvoinštančného konania. Preto z tohto dôvodu, hoci odôvodnenie súdu prvej inštancie o náhrade trov konania nebolo správne, ale napadnutá výroková časť II. správna bola, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie tiež v napadnutej výrokovej časti II. ako vecne správny potvrdil.

12. O náhrade trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods.1, 2, § 262 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní nebol úspešný so svojim odvolaním ani žalobca a ani žalovaný. Odvolací súd preto žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

13. Toto rozhodnutie bolo senátom krajského súdu prijaté jednomyselne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).